Ἡ χθεσινή κηδεία τοῦ Γιώργου Σεφέρη

ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΗ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΧΙΛΙΑΔΕΣ κόσμου — στήν συντριπτική πλειοψηφία του νέοι — ἀπεχαιρέτησαν χθές τό ἀπόγευμα τόν Γιώργο Σεφέρη. Ἀπό τίς πρώτες ἀπογευματινές ὧρες, ὁ Ναός τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στήν Πλάκα εἶχε πληρωθῆ ἀπό κόσμο, τό ἴδιο δέ καί τό προαύλιο τοῦ Ναοῦ. Ἀπό τήν 3η ἀπογευματινή ὥρα ὁ κόσμος ἄρχισε νά καταλαμβάνη τά γύρω τοῦ Ναοῦ πεζοδρόμια καί τίς γειτονικές παρόδους, ἐκτός τῆς ὁδοῦ Κυδαθηναίων, ὅπου καί παρέμεινε μέχρι τό τέλος τῆς νεκρώσιμης ἀκολουθίας, γιά νά συνοδεύση τόν ποιητή, πεζῆ μέχρι τήν τελευταία του κατοικία.

Συγκινητικές — καί πάνω ἀπό ὅλα σύθόρμητες — ἐκδηλώσεις ἐκ μέρους τοῦ κόσμου ὑποδέχθηκαν τήν ἔξοδο τῆς σαροῦ ἀπό τήν ἐκκλησία. Τό φέρετρο τοποθετήθηκε σέ αὐτοκίνητο, ἐνῶ τό πλῆθος ξεσποῦσε σέ χειροκροτήματα. Μέ τό ξεκίνημα τῆς πομπῆς ἀπό τήν ἐκκλησία, τό πλῆθος ἄρχισε νά τραγουδᾶ τάν Ἐθνικό Ὕμνο, τό μελοποιημένο ἀπό τόν Μίκη Θεοδωράκη ποίημα τοῦ Σεφέρη «Ἄρνηση» καί τό κρητικό δημοτικό τραγούδι «Πότε θά κάνη ξαστεριά».

Σ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς πομπῆς, μέχρι τήν πύλη τοῦ Α' Νεκροταφείου, ὁ κόσμος συνέχιζε νά τραγουδᾶ καί νά φωνάζη συνθήματα. Πολλοί ἦταν ἐκεῖνοι πού ἀκολουθοῦσαν κλαίγοντας.

Ἡ πομπή διῆλθε διά τῶν ὁδῶν Κυδαθηναίων, Φιλελλήνων, λεωφόρου Ἀμαλίας, Ἀθ. Διάκου καί Ἀναπαύσεως, ὅπου ἡ κυκλοφορία εἶχε διακοπῆ ἐπί μία καί πλέον ὥρα.

ΣΥΜΠΑΓΕΙΣ δυνάμεις ἀστυνομικῶν ἐν στολῇ ἤ καί μέ πολιτική περιβολή εἶχαν διατεθῆ στά πέριξ τοῦ ναοῦ καί σέ ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς διαδρομῆς καί τοῦ Α' Νεκροταφείου.

Ἡ Ἀστυνομία

Ἐξ ἀστυνομικῆς πηγῆς ἀνεκοινώθη ὅτι οὐδέν ἐπεισόδιον συνέβη κατά τήν χθεσινήν κηδείαν τοῦ Γιώργου Σεφέρη καί ὅτι οὐδείς συνελήφθη. Ἐλήφθησαν τά στοιχεῖα ταυτότητος ὡρισμένων ἀτόμων διότι δέν συνεμορφώθησαν πρός τάς συστάσεις ἀστυνομικῶν ὀργάνων. Ἐξ ἄλλου, ἔγινε γνωστόν, ὅτι ἐρρίφθησαν προκηρύξεις μέ ἀντιστασιακόν περιεχόμενον, ὑπό τῆς ὀργανώσεως «Λαϊκή Ἀντίσταση».

Ἡ ἀκολουθία

Περί τήν 4η ἀπογευματινή, ὥρα ἐνάρξεως τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ἦλθε στόν ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος — ἐνῶ δέν ἀνεμένετο — ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος καί ἐχοραστάτησε τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας. Παρίστατο ἐπίσης στήν ἀκολουθία καί ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Πυρουνάκης.

Ἡ πομπή

ΣΤΙΣ 5.15' ἡ πομπή ἔφθασε στό Α' Νεκροταφεῖο. Ἡ σορός τοῦ ποιητή καταβιβάσθηκε ἀπό τή νεκροφόρο καί μεταφέρθηκε «στά χέρια», ὡς τόν οἰκογενειακό τάφο τῆς οἰκογενείας Σεφεριάδη, στό βορειοδυτικό τμῆμα τοῦ νεκροταφείου. Οἱ παραστάτες (ἐκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ κόσμου) πού τόν συνόδευαν ὡς ἐκεῖνη τή στιγμή ἀποχώρησαν καί πῆραν τίς θέσεις τους νέα παιδιά. Τά στεφάνια τά παρέλαβαν φίλοι τοῦ ποιητῆ, συνάδελφοί του καί νέοι φοιτητές.

Ἡ σορός προηγήθηκε τῆς πομπῆς κι' ἀκολούθησε τό πλῆθος χειροκροτώντας καί φωνάζοντας: «Ἀθάνατος, Ἀθάνατος». Ὁ τάφος πού δέχτηκε τόν ποιητή ἦταν λιτός. Εἶχε στολισθῆ ἀπό νωρίς μέ λίγα λουλούδια, ἐνῶ ὁ γύρω χῶρος εἶχε καλυφθῆ πρίν φτάση ἡ πομπή ἀπό κόσμο.

Λίγο πρίν δύση ὁ ἥλιος, ὁ ποιητής ἀποχαιρετοῦσε τόν οὐρανό τῆς Ἀττικῆς καί ἡ ὀδύνη τῆς συζύγου του, τῶν συγγενῶν του, τῶν ἀμετρήτων φίλων του, ἐκδηλωνόταν μέ ἀκράτητους λυγμούς. Ἄνθρωποι πού δέν εἶχαν δεῖ οὔτε μιά φορά ἀπό κοντά τόν Σεφέρη ἔκλαιγαν. Μετά τήν ταφή τοῦ ποιητῆ καί τίς δεήσεις πού ἐψάλησαν ἐπί τοῦ μνήματος, τό πλῆθος ξέσπασε σέ χειροκροτήματα καί ἄρχισε κσί πάλι νά τραγουδᾶ.

Τά χειροκροτήματα καί οἱ ἐπευφημίες «Ἀθάνατος, Ἀθάνατος», διεκόπησαν ἀπό τήν πρωταγωνίστρια τοῦ θεάτρου Ἄννα Συνοδινού, πού κλαίγοντας παρακάλεσε τό κοινό:

«Ἕνας νέος θέλει ν' ἀποχαιρετήσει τό Γιώργο Σεφέρη. Ἐκ μέρους ἄλλων».

Ἕνα νέο παιδί ξεχώρισε ἀπ' τό πλῆθος κι' ἀπηύθυνε τόν χαιρετισμό, τό κείμενο τοῦ ὁποίου δημοσιεύεται στήν 1η σελίδα.

Τέλειωσε ἡ σύντομη ὁμιλία, ἀλλά ὁ κόσμος δέν ἀποχωροῦσε ἀπό τό μέρος ὅπου ἐτάφη ὁ Σεφέρης. Ἕνας ἄγνωστος ἄντρας ἀπήγγειλε ἕνα ἔμμετρο ποίημα ἀφιερωμένο στό Σεφέρη, ἑνώ ὁ κόσμος συνέχιζε νά τραγουδᾶ:

«Δίψασαμε τό μεσημέρι
μά τό νερό γλυφό».

Τό πλῆθος ἄρχισε νά ἀποσύρεται ἀπό τό σημεῖο τῆς ταφῆς κι' ἀκούστηκαν τά τελευταῖα συνθήματα.

Οἱ παριστάμενοι

Στήν κηδεία τοῦ Γιώργου Σεφέρη παρέστη ὁ κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος καί οἱ κ.κ Γ. Ἀθανασιάδης - Νόβας, Ν. Ἀναγνωστόπουλος, Γ. Βασιλάτος, Δ. Βουρδουμπᾶς, Δ. Βρανόπουλος, Κ. Γιαννούσης, Ἡλίας Ἡλιού, Στ. Ἡλιόπουλος, Α. Καλαντζάκος, Ἐμ. Κεφαλογιάνης, Ἐμμ. Κοθρῆς, Γεώργιος Μαῦρος, Ν. Μπομπολας, Κων. Παπακωνσταντίνου, Ζ. Πατελαζάρου, Παναγῆς Παπαληγούρας, Σάββας Παπαπολίτης, Δημήτριος Παπαστύρου, Γεώργιος Ράλλης καί Κωνσταντίνος Τσάτσος.

Παρέστησαν ἐπίσης ὁ πρεσβευτής τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Ν. Κρανιδιώτης, ὁ πρεσβευτής τῆς Μεγάλης Βρεττανίας σέρ Ρόμπιν Χοῦπερ, ὁ γενικός πρόξενος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας κ. Πάουελ - Τζόνς καί ἐκπρόσωποι τῆς ἀμερικανικῆς καί τῆς γαλλικῆς πρεσβείας.

Παρευρίσκοντο ἐπίσης ἐκ μέρους τοῦ πνευματικοῦ καί καλλιτεχνικοῦ κόσμου, μεταξύ τῶν ἄλλων: Α. Ἀκριθάκης Ἐλ. Βακαλό, Θ. Βαλτινός, Σ. Βασιλείου, Π. Βούλγαρης, Α. Διαμαντόπουλος, Θόδωρος, Μ. Καλλιγᾶς, Ν. Καρύδης, Β. Κατράκη, Α. Κοτσέλη, Μ. Κουμανταρέας, Κ. Κούν, Μ. Κωνσταντάρου, Γ. Λαζάνης, Ζ. Λορεντζάτος, Ν. Μαμαγκάκης, Α. Μαντικιάν, Γ. Μιγάδης, Α. Μινωτῆς, Γ. Μόραλης, Α. Μπαχαριάν, Χ. Μπούρας, Κ. Μυριδῆλη, Α. Ξύδης, Μ. Πολλάντιος, Δ. Πάλλας, Α. Πάλλης, Ν. Παπαντωνίου, Α. Πεπονῆς, Ἰ. Πεσματζόγλου, Μ. Ράλλη, Ρ. Ρούφος, Γ. Π. Σαββίδης, Ν. Συνοδινός, Ἄννα Συνοδινού, Γ. Σισιλιάνος, Τάσσος, Κ. Ταχτσῆς, Π. Τέτσης, Ο. Τουρνάκη, Δ. Τσάτσος, Ν. Τσάτσου - Συμεωνίδου, Σ. Τσίρκας, Β. Τσουδερού, Α. Φασσιανός, Μ. Χατζιδάκις.

Στεφάνια

ΣΤΕΦΑΝΙΑ γιά τόν Γιώργο Σεφέρη κατέθεσαν ὁ Βασιλεύς Κωνσταντῖνος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, οἱ φυλακισμένοι Ἀλικαρνασσοῦ, οἱ φυλακισμένοι Κερκύρας, οἱ φυλακισμένοι Τρικάλων, ὁπό τούς πολιτικούς ὑποδίκους Κορυδαλλοῦ οἱ Ἰ. Ἀλευράς, Σ. Γιανόπουλος, Γ. Κασιράτης, Φ. Κούτσικας, Δ. Μαρωνίτης, Ξ. Πελοπονήσιος, Ἰ. Παπαδονικολάκης καί Δ. Τσουλοῦπας, ὁ Γιώργος καί ἡ Ἄκη Μαγκάκη, ὁ Σπύρος Πλασκοβίτης, ὁ Μίκης Θεοδωράκης, ἡ ΕΦΕΕ ἐξωτερικοῦ, οἱ Μελίνα Μερκούρη καί ὁ Ζύλ Ντασσέν καί ἄλλοι. Ἐπίσης στέφανος κατατέθηκε ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν ἀπό τόν γενικό γραμματέα κ. Γ. Γεραγιάννη.

★ Ἡ σύζυγος τοῦ ποιητοῦ κ. Μαρώ Σεφέρη, ἡ ἀδελφή του κ. Ἰωάννα Τσάτσου καί οἱ ἀνεψιοί του

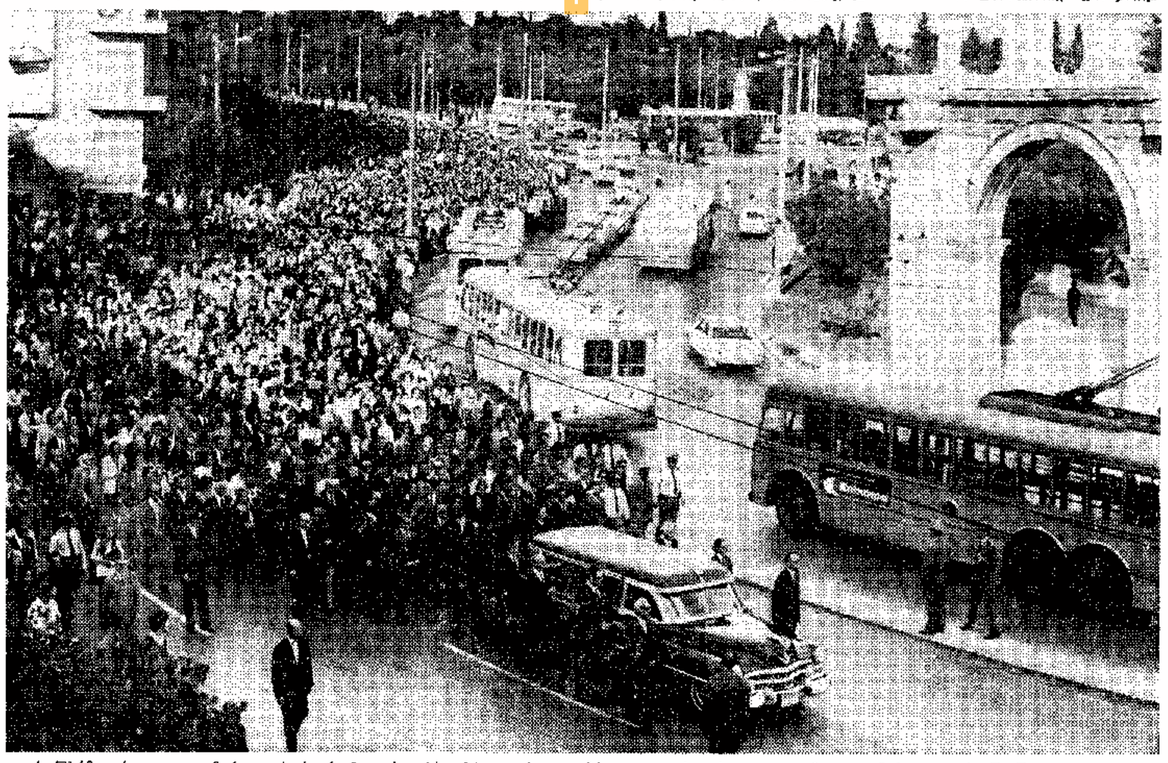

★ Πλήθη κόσμου κατεβαίνουν ἀπό τήν λεωφόρο Ἀμαλίας καί κατευθύνονται πρός τό νεκροταφεῖο, συνοδεύοντας τόν Γ. Σεφέρη στήν τελευταία του κατοικία

Οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ

«ΤΟ ΒΗΜΑ» ἔλαβε τηλεγράφημα ἀπό τό Παρίσι, μέ τό ὁποῖο «οἱ Ἕλληνες διανοούμενοι πού βρίσκονται μακριά ἀπό τήν πατρίδα συμμετέχουν στό μέγα πένθος γιά τόν θάνατο τοῦ Γιώργου Σεφέρη» καί τιμοῦν τόν ποιητή καί τόν ἄνδρα, τό ἔργο του καί τούς ἀγῶνες του. Τό τηλεγράφημα ὑπογράφουν οἱ: Μ. Ἀραβαντινού, Α. Ἀλεξάνδρου, Κ. Ἀρσένη, Βασίλης Βασιλικός, Φαίδων Βεγλερῆς, Βαρβανίδης, Σπύρος Γιαννᾶτος, Β. Γκούφας, Μ. Δραγούμης, Κ. Δρόσου, Δογάνης, Ἄλκη Ζέη, Μίκης Θεοδωράκης, Ἀνδρέας Κέρδος, Β. Καναράρης, Καλογιάννης, Ν. Κατηφόρης, Ἰωάννης Κάτρης, Μ. Κωστόπουλος, Β. Κωστοπούλου, Νίκος Κούνδουρος, Τάκης Λαμπρίας, Ροβήρος Μανθούλης, Μελίνα Μερκούρη, Ξερός, Γιάννης Ξενάκης, Μάριος Πλωρίτης, Τίτος Πατρίκιος, Ν. Πουλαντζᾶς, Ἠλέκτρα Παπαθανασίου, Παπαδόπουλος, Παντελούρης, Σταύρου, Γ. Σεβαστίκογλου, Νικόλαος Σβορώνος, Ἰ. Σπράος, Ἰωάννης Σιώτης, Λεωνίδας Τριβιζᾶς, Κ. Τσουκαλᾶς, Φραντζεσκάκης καί Μ. Φαραντούρη

Νέες δηλώσεις

Ο κ. Δ. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ, πρώην πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐδήλωσε γιά τόν θάνατο τοῦ Γιώργου Σεφέρη:

Μιά παγκόσμια πνευματική μορφή ἐξέλιπε μέ τό θάνατο τοῦ Γιώργου Σεφέρη. Καί ἡ Ἑλλάδα πού ὑπῆρξε περήφανη γιά τό μεγάλο τέκνο της γίνεται πτωχότερη μέ τήν ἀπώλειά του. Ἀλλά μαζί μέ τόν ἀσύγκριτο πνευματικό ἄνθρωπο χάθηκε καί ἕνας θαρραλέος ὑπερασπιστής τῆς Ἐλευθερίας. Μέ ὑπέρανθη ὀδύνη καί βαθύτατο σεβασμό ἀφιερώνω στή μνήμη του τίς ὀλίγες αὐτές γραμμές.

Ὁ πρώην βουλευτής καί ποιητής Ἰ. Κουτσοχέρας:

«Ὁ ποιητής καί πολίτης Γιώργος Σεφέρης ἀποδεσμεύεται μέ τό θάνατό του ἀπό τά ἐγκόσμια, στραγγίζοντας γουλιά - γουλιά τήν πικρία τῆς τετραετίας. Ὅμως ἡ βαρρετή φωνή του γιά τήν Ἐλευθερία, πού ἀκούστηκε τό 1969 γιά νά γίνη ἔκτοτε ἡ κραυγή τῆς δεδηλωμένης ὁπωχῆς καί σιγῆς του στόν ἑλληνικό χῶρο, θά ἀκούγεται τώρα πιό ἔντονα. Ἴσως τώρα νά τήν ἀκούσουν καί μερικοί βαρήκοοι καί ἀμερίμνοαμέριμνοι».

Ὁ συγγραφεύς Ν. Ἀθανασιάδης εἶπε:

«Εἶναι δραματική ἡ μοῖρα ὅταν πρέπει ὁ θάνατος νά ἑνδυναμώνει τό νόημα τῆς ζωῆς μέ τήν σφραγίδα τάφου πού ἐπάνω στό μάρμαρό του ἔρχεται κάποτε νά χαράξει τό σημάδι τῆς ἀθανασίας. Τέτοιο μάρμαρο θα μαρτυρᾶ γιά τόν Σεφέρη πῶς ἔχοντας ξεπεράσει τόν Ποιητή, στάθηκε ἁπλά ἀνθρώπινος στό «Λόγο» του».

Ἐξ ἄλλου, ὁ πρώην βουλευτής κ. Α. Μπουρνιάς δήλωσε:

«Δέν χάθηκε μονάχα ὁ ποιητής πού τιμήθηκε μέ τό βραβεῖο Νομπέλ. Γιά σήμερα, προπαντός χάθηκεν ὁ ποιητής πού ἐτίμησε τήν Ἐλευθερία».

Ὁ ξένος Τύπος καί ραδιοσταθμοί

Ο ΞΕΝΟΣ Τύπος καί οἱ ξένοι ραδιοσταθμοί ἐξακολουθοῦν νά ἀναφέρωνται ἐκτενῶς στό ἔργο καί στήν προσωπικότητα τοῦ μεγάλου Ἕλληνος ποιητοῦ πού ἔφυγε. Ἔτσι, στήν προχθεσινή ἐκπομπή τοῦ Ραδιοσταθμοῦ τοῦ Λονδίνου, ὁ Ἄγγλος συγγραφεύς Τζών Λέμον εἶπε, μεταξύ ἄλλων, τά ἑξῆς:

«Πρωτογνώρισα τόν Γιώργο Σεφέρη καί τήν ποίησή του κατά τήν διάρκεια τοῦ πολέμου ἀπό τόν κοινό μας φίλο, τόν ποιητή Δημήτριο Καπετανάκη, λέγει ὁ Τζών Λέμον. Μόνο ὅμως μετά τόν θάνατο τοῦ Καπετανάκη ἀπό λευχαιμία τό Ἔτος 1944 μπόρεσα νά δημοσιεύσω μερικά ποιήματά του στό λογοτεχνικό περιοδικό μου «Νιοῦ Ράϊτιν ἐντ ὀτηεληάϊτ, ἀρχίζοντας μέ τήν ὡραία σειρά πού τῆς δώσαμε τόν τίτλο «Χοροί—Γυμνοπαιδεία» καί πού περιλαμβάνει τά ποιήματα γιά τήν Σαντορίνη καί τίς Μυκήνες.

Μεταφραστής ἦταν ὁ Μάνος Βαλαωρίτης, πού μόλις εἶχε ἔλθει τότε ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Ἀργότερα ἐπεσκέφθηκα τήν μεταπολεμική Ἑλλάδα κάτω ἀπό τήν αἰγίδα τοῦ Βρεττανικοῦ Συμβουλίου κι' ἔτσι γνωρίσθηκα προσωπικά μέ τόν Σεφέρη. Ἀπό τήν πρώτη μας συνάντηση μοῦ ἄρεσε καί μέ ἐντυπωσίασε ὁ ἤρεμος στοχαστικός τρόπος τῆς ὁμιλίας του, τό πνεῦμα του καί ἡ ἁπαλή του γοητεία, ἰδίως δέ ἡ εὐρεία του γνώση τῆς εὐρωπαϊκῆς λογοτεχνίας. Γίναμε πολύ καλοί φίλοι.

Δέν μποροῦσα παρά νά ἔχω μεγάλο θαυμασμό γιά τήν ἐξαιρετικά ὀξιοπρεπῆ του στάση σ' ἐκείνη τή δύσκολη περίοδο τῶν σχέσεων μεταξύ Ἑλλάδος καί Βρεττανίας. Ἀργότερα, ὁ Ρέξ Γουώρνερ μετέφρασε ἕνα ἀπό τά ὡραιότερα καί μεγαλύτερα ποιήματα τοῦ Σεφέρη, τήν «Κίχλη», καί τελικά συνεργάσθηκε μαζί του σ' ἕνα νέο τόμο μεταφράσεων πού κυκλοφόρησε στήν Ἀγγλία τό 1960.

Ὁ Γιώργος Σεφέρης ἐπηρεάσθηκε βαθειά ἀπό τόν Τ. Σ. Ἔλλιοτ καί ὁ ἴδιος ἀναγνώριζε πάντα αὐτή τήν ὀφειλή του, ὅ,τι ὅμως πολύτιμο βρῆκε στόν Ἔλλιοτ ἀφομοιώθηκε τελείως στήν δική του ποίηση. Αὐτό πού θαυμάζω καί βρίσκω ὅτι συναρπάζει τήν φαντασία μου κατά τρόπο μαγικό στά ποιήματά του, εἶναι τό αἴσθημα πού τά διαπνέει τῆς ἀρτιότητος τῆς χώρας του, τό αἴσθημα ἑνός λαοῦ πού ἀπό τά παλιά ἀναζητᾶ μέσα στόν χρόνο καί πέρα ἀπό τίς θάλασσες τά πεπραμένα του. Ὁ Σεφέρης τό εἶδε αὐτό σάν ἔμπνευση ἀλλά καί σάν ἱερό φορτίο. Ἀπ' ὅσο ξέρω τουλάχιστον, κοσμιά ποίηση τῆς ἐποχῆς μας δέν ξεπερνᾶ τήν ποίηση τοῦ Σεφέρη σέ ὑποβολή σέ ρυθμική λεπτότητα, σέ πλούτο εἰκόνων καί γλώσσας, ἄν καί βέβαια κρίνω τήν γλώσσα του ἀπό τήν μετάφραση, λέει ὁ Τζών Λέμμαν. Καί ἐγώ καί οἱ ἄλλοι Ἄγγλοι φίλοι του αἰσθανθήκαμε μεγάλη χαρά ὅταν τοῦ ἀπενεμήθη τό βραβεῖο Νομπέλ. Ἦταν μιά δίκαιη ἐπιβράβευση τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν πού προσέφερε στήν ἑλληνική λογοτεχνία καί στήν διεθνή ἀναγνώριση τοῦ μεγαλείου της.

Στόν θάνατο τοῦ Γιώργου Σεφέρη νιώθω τήν ἀπώλεια ἑνός βαθιά ἀγαπητοῦ φίλου καί ἑνός μεγάλου ποιητῆ».

● Ἡ παρισινή «Μόντ», ὑπό τόν τίτλο «Μιά ποίηση λαϊκῶν τραγουδιῶν», δημοσιεύει ἄρθρο τοῦ Βασίλη Ἀλεξάκη, ὅπου μεταξύ ἄλλων ἀναφέρονται καί τά ἑξῆς:

«Ἡ πρωτοτυπία τοῦ ὕφους του ὀφείλεται στήν ἁπλότητά του. Ἔγραφε στή γλώσσα τοῦ λαοῦ. Ἐπηρεάσθηκε ἀπό δύο ἄνδρες πού, κατά τόν περασμένο αἰώνα, λάμπρυναν τή γλώσσα αὐτή μ' ἔργα ὑποδειγματικά: τόν ποιητή Σολωμό καί τόν στρατηγό Μακρυγιάννη. Ἡ ποίησή του ἐπιδιώκει τήν ἀγνότητα τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν. Τά τραγούδια τοῦ Σεφέρη εἶναι τραγούδια ἑνός ἀνθρώπου ξεριζωμένου. Ἡ Σμύρνη, ὅπου γεννήθηκε τό 1900, πυρπολήθηκε ἀπό τόν τουρκικό στρατό τό 1922. Μποροῦμε νά συνοψίσουμε ὡς ἑξῆς τό διπλό δράμα πού κυβερνᾶ τό ἔργο του: Δέν μπορεῖ ν' ἀφήση κανείς τήν Ἑλλάδα. Ἀλλά πῶς μπορεῖ νά ζήση κανείς δίχως νά δεχθῆ νά δέση τήν καρδιά καί τή μνήμη του; Κι' ἐπειδή στάθηκε βαθιά ἀπελπισμένα Ἕλληνας, ὁ θάνατός του γίνεται αἰσθητός σάν ἀπώλεια πολύ πέρα ἀπό τά σύνορα τῆς χώρας του».

● Στόν ἰταλικό «Μεσσατζέρο», σέ ἐκτενές του κείμενο ὁ Μάριο γτέ Γκουύντιο γράφει μεταξύ ἄλλων τά ἑξῆς:

«Ἡ ἴδια ἡ ἐσωτερική ὑπόσταση τοῦ Σεφέρη, μπορεῖ νά προσδιορισθῆ σάν μιά ἐξορία: αὐτή τοῦ νά αἰσθάνεται κανείς αἰώνια ἀπομονωμένος ἀπό τόν κόσμο τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος, τοῦ νά ὑποφέρη τήν ἀντίθεση ἀνάμεσα στή σύγχρονη μιζέρια καί στό μεγαλεῖο τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Ἀπ' αὐτή τήν ἀντίφαση γεννιέται ἡ ποίησή του, στραμμένη πρός τήν ἀναζήτηση τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, ἔχοντας θέσει τόν πόνο σάν γραμμή πορείας κατά τήν διάρκειά της. Οἱ συναντήσεις του μέ τόν Βαλερύ, τόν Ἔλιοτ, τόν Πάουντ, δέν ἐπηρέασαν στήν πραγματικότητα τή λυρική θεματογραφία του. Ὁ Ἕλληνας ποιητής αἰσθάνθηκε σχεδόν πάντα ἀνίκανος νά προχωρήση σ' αὐτή τή μυστηριώδη ἀναζήτηση, πού ἄρχισε σάν γνώρισε γιά πρώτη φορά τήν ἀγωνία τῆς διασπορᾶς».

● Στήν ἐπίσης Ἰταλική ἐφημερίδα «Τέμπο», σέ σχόλιο μέ τά ἀρχικά Α.Α. ἀναφέρονται καί τά ἑξῆς:

«Στόν ὁρίζοντα τῆς ἐμπνεύσεως ὡς του βρίσκεται στήν πραγματικότητα ἡ Ἑλλάδα, αὐτή εἶναι τό τοπίο τῆς ψυχῆς του. Καί, ὅπως συμβαίνει σ' ἕναν ἄνθρωπο καλλιεργημένο, ὅπου σ' αὐτόν ὁ ἔρως τῆς ἀρχαιότητας μπορεῖ νά γίνη ἕνα εἶδος ὑπεραναπληρώσεως ἐναντίον τοῦ παρόντος, ὁ ἔρως τοῦ Σεφέρη γιά τήν πατρίδα, στάθηκε κατά ἕνα σημαντικό μέρος ἔρως γιά τήν παράδοση. Ἡ ἑλληνικότητά του, προσδιορίζεται σάν ἑλληνιστική».

★ Στόν «Κορριέρε ντέλλα Σέρα», ὁ Ἄλμπερτο Σάλα παραθέτει τά λόγια τοῦ Χένρυ Μίλλερ στό βιβλίο του «Ὁ Κολοσσός τοῦ Μαρουσσιοῦ», ὅταν πρωτογνώρισε τόν Σεφέρη στήν Ἀθήνα:

«Ὁ ἄνθρωπος πού συνέλεξε αὐτό τό πνεῦμα τῆς αἰωνιότητας, τό πανταχοῦ παρόν στήν Ἑλλάδα καί διαπότισε μ' αὐτό τήν ποίησή του, εἶναι ὁ Γιώργος Σεφεριάδης, πού τό ἀγωνιστικό του ὄνομα εἶναι Σεφέρης. Γνωρίζω τό ἔργο του μόνο ἀπό μετάφραση, ἀλλά κι' ἄν δέν εἶχα ποτέ διαβάσει τούς στίχους του, θά ἔλεγα πώς ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι ποιωρισμένος νά μεταδιδάση τή δάδα».

Ψήφισμα τῆς Ἀκαδημίας

Ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, συνελθοῦσα ἐκτάκτως ἐπί τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἔθνους

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΕΦΕΡΗ

τιμηθέντος διά τοῦ βραβείου NOBEL λογοτεχνίας

ἀποφασίζει

1) Νά ἐκπροσωπηθῆ εἰς τήν κηδείαν αὐτοῦ.
2) Νά στολώσι συλλυπητήρια εἰς τήν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος καί
3) Νά δημοσιευθῆ τό παρόν διά τοῦ Τύπου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21η Σεπτεμβρίου 1971
Ὁ Πρόεδρος κ.ἀ.α.
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΕΡΒΑΣ
Ὁ Γεν. Γραμματεύς κ.ἀ.α.
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

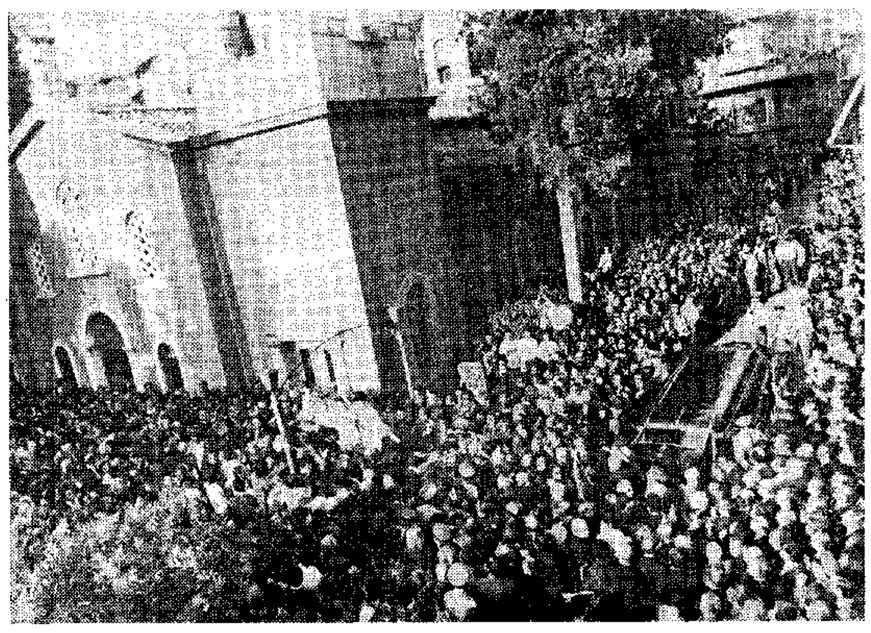

★ Στιγμιότυπο ἀπό τήν μεταφορά τοῦ Γ. Σεφέρη ἀπό τήν ἐκκλησία

★ Νέοι ἀποκλειστικά, κατ' ἐπιθυμία τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐκλιπόντος, κρατοῦν τά στεφάνια πού εἶχαν κατατεθῆ γιά τόν Σεφέρη

Ψηφίσματα ὀργανώσεων

ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ τοῦ Σεφέρη ἐξεδόθησαν τά ἑξῆς ψηφίσματα:

«Τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Ἑταιρείας Μελέτης Ἑλληνικῶν Προβλημάτων, σ' ἔκτακτη συνεδρίαση μ' ἀφορμή τό θλιβερό ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ Γιώργου Σεφέρη, ἀποφάσισε τά ὁκόλουθα γιά νά τιμήση τή μνήμη τοῦ μεγάλου ποιητῆ πού τόσο καίρια ἐξέφρασε τίς θεμελιακές ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέ τό ἔργο του καί τόσο ὑποδειγματικά τίς ἐνσάρκωσε μέ τη ζωή του:

1) Νά ἀκολουθήση τήν κηδεία του.
2) Νά συλλυπηθῆ τή χήρα του.
3) Νά καταθέση, ἀντί γιά στεφάνι, δραχμές 2.000 στό λογαριασμό τῆς Δ.Ε.Ε.Σ., πού ὑποδείχτηκε ἀπό τήν οἰκογένεια τοῦ νεκροῦ καί

4) Νά διοργανώση φιλολογικό μνημόσυνο ἀφιερωμένο στήν προσωπικότητα καί στό ἔργο τοῦ Γιώργου Σεφέρη. Ὁ Πρόεδρος: Ἰωάννης Πεσμαζόγλου. Ἡ Γενική Γραμματεύς: Βιργινία Ε. Τσουδερού».

Ἡ Ἐθνική Ἑταιρεία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν ἔστειλε τό ἀκόλουθο τηλεγράφημα στήν σύζυγο τοῦ Σεφέρη:

«Τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν συμμετέχει ὁλόψυχα στό βαρύτατο πένθος σας γιά τήν ἀπώλεια τοῦ κορυφαίου μας ποιητῆ καί πολυτίμου συζύγου σας πού εἶναι καί πένθος ὁλόκληρου τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς χώρας.

Ἡ Ἑλλάδα χάνει στό πρόσωπο τοῦ Γιώργου Σεφέρη ἕναν βαθύ ἐκφραστή τῆς ψυχῆς της καί ἕναν αὐθεντικό ἐκπρόσωπο μέσα στόν παγκόσμιο χῶρο τοῦ πνεύματος.

Ἡ φωνή του ὅμως θά ἐξακολουθήσει νά ἀντηχεῖ ζωνταυή ὅπως συμβαίνει μέ τήν φωνή ὅλων τῶν ἀλθινῶν ποιητῶν.

Ὁ Πρόεδρος: Γιάννης Χατζίνης. Οἱ Ἀντιπρόεδροι: Ἄλκης Θρύλος, Στ. Παναγιωτόπουλος. Ἡ Γενική Γραμματεύς: Μαρία Περ. Ράλλη. Τά μέλη: Ἀλκιβιάδης Γιαννόπουλος, Μηνᾶς Δημάκης, Γαλάτεια Σοράντη, Πέτρος Γλέζος, Χρ. Ζαλοκώστας, Ἀπόστολος Σαχίνης, Νίκος Ἀθανασιάδης».

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ Ἐπιτροπή τῶν «18 Κειμένων» καί τῶν «Νέων Κειμένων» ἐξέδωσε χθές τό βράδυ τό ἀκόλουθα ψήφισμα:

«Οἱ ἐκδότες καί οἱ συνεργάτες τῶν «18 Κειμένων» καί τῶν «Νέων Κειμένων, τιμώντος τή μνήμη τοῦ μεγάλου Ἕλληνα ποιητῆ Γιώργου Σεφέρη, συνεργάτη καί θερμοῦ πατραστάτη στήν προσπάθειά τους, ἀποφάσισαν ἀντί γιά στεφάνι νά καταθέσουν δραχμές 10.000 στό λογαριασμό τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὅπως ὑποδείχθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια τοῦ ἐκπτοῦ.

Ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή»

ΙΔΙΩΤ. ΤΕΧΝΙΚΑΙ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ
"ο ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ,,
Ἀνεγνωρισμέναι ὑπό τοῦ Κράτους
ΜΕΣΗ ΣΧΟΛΗ (Μοναδική εἰς τήν περιοχήν Ἀττικῆς)
ΜΕΤΑΛΛΕΙΟΛΟΓΩΝ
Σύγχρονον καί μοντέρνον ἐπάγγελμα μέ ὑψηλάς ἀποδοχάς.
ΜΕΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ καί 5 ἀκόμη ἀνεγνωρισμέναι Σχολαί.
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ: Ὁδός Πειραιῶς 6 ΚΟΛΩΝΟΥ 1 - (ΟΜΟΝΟΙΑ) ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛΕΦ. 525.188 - 548.408

ΚΟΣΜΙΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ
ΤΑ 7 ΑΔΕΛΦΙΑ
ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΝΟΥΣΗ
Ὑπερείδου 39, ΠΛΑΚΑ. Τηλ. 237.800, 238.287
ΣΗΜΕΡΟΝ ΠΕΜΠΤΗ
πανηγυρική ΕΝΑΡΞΙΣ τῆς χειμερινῆς περιόδου στην ὁλονέν ἀνακαινιζομένην μαγευτικήν αἴθουσά της. — Ὅπως πάντα, ἐξαιρετική κουζίνα με τά πιό πικάντικα σπεσιαλιτέ καί ρετσίνα κεχριμπάρι
ΓΛΕΝΤΙ — ΧΟΡΟΣ — ΚΕΦΙ
μέχρι τίς πρωϊνές ὧρες, μέ τήν δεντέττα τοῦ τραγουδιοῦ
ΜΑΙΡΗ ΠΑΛΛΗ
Μπουζούκι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΪΖΟΣ
Τραγουδοῦν: ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΡΟΚΙΔΑΣ
ΡΟΥΛΑ ΔΑΒΙΑ — ΝΙΚΟΛΑΣ